

Mesura de govern

**Voluntariat escolar
amb les famílies**

BC
BN

ÍNDEX

- 1. Justificació**
- 2. Antecedents i situació actual**
- 3. Objectius**
- 4. Activitats i accions**
- 5. Participants i organització**
- 6. Calendari**
- 7. Pressupost i recursos necessaris**
- 8. Avaluació**

1. JUSTIFICACIÓ

L'Ajuntament de Barcelona estableix al Programa d'Actuació Municipal 2012-2015 un seguit d'objectius adreçats a **millorar l'equitat i la qualitat de vida** dels barcelonins i barcelonines. Per tal d'assolir aquests dos reptes col·lectius, el PAM recull la necessitat d'implicar activament la ciutadania, entenent que **una Barcelona inclusiva, cívica i cohesionada s'ha de construir alhora mitjançant la participació ciutadana, la promoció del paper socialitzador de la família i amb una educació en valors dels nostres infants i joves.**

L'Ajuntament entén que **el paper de la família en l'educació de la infància és un factor clau per avançar cap una ciutat més justa i compromesa**, i és per aquesta raó que pren la decisió d'impulsar iniciatives com ara la de *Voluntariat escolar amb les famílies*, on l'entorn familiar esdevé el centre d'un procés que serveix per rendibilitzar l'esforç col·lectiu i solidari dels seus membres. Es tracta d'una activitat de solidaritat que ha de revertir positivament en les persones que la reben i al mateix temps ha d'anar en benefici de les pròpies famílies, que la viuran com una experiència educativa, d'enfortiment dels seus llaços i de creixement personal.

2. ANTECEDENTS I SITUACIÓ ACTUAL

Els elements prioritaris que justifiquen l'impuls de la mesura de govern *Voluntariat escolar amb les famílies* es concreten al llarg de diferents objectius del Programa d'Actuació Municipal 2012-2015:

- A. **Atenció als col·lectius socials més vulnerables** i a persones en situació de dependència, així com l'aprovació i implementació d'un pla municipal **per a una Barcelona inclusiva** (objectiu 1.2).
- B. **Aposta per un model de ciutat basat en la cooperació, implicació i coresponsabilitat** entre l'Ajuntament i els diferents agents socials. Millora de la capacitat de ***l'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva per avançar en un model de ciutat sense exclusions*** (objectiu 2.2).
- C. **Impuls d'accions que afavoreixin la promoció i la protecció de la família i la infància** (objectiu 1.3), i en especial les que es refereixen a:

- Elaboració i implementació en aquest mandat del Pla Municipal de Família. El 20 de desembre de 2013, el **Pla de família 2013-2016** ha estat presentat al plenari de l'Ajuntament de Barcelona.
- Consolidació i enfortiment del servei de famílies col·laboradores.
- **Sensibilització de la comunitat vers l'educació dels infants.**
- **Promoure la solidaritat i l'increment del valor i riquesa en les relacions intrageneracionals.**
- **Valorar l'infant com a ciutadà actiu.**
- **Fomentar relacions familiars de qualitat** de l'infant (benestar, parentalitat positiva, resolució de conflictes, relació intergeneracional de qualitat).

D. Enfortir el teixit associatiu de la ciutat per garantir la seva funció de transmissió i dinamització (d'iniciatives que puguin donar resposta) als problemes i necessitats dels ciutadans. **Promocionar els valors que es deriven del voluntariat** i l'associacionisme (objectiu 2.3).

Paral·lelament, el **Pla Nacional de l'Associacionisme i el Voluntariat (PNAV)**, aprovat el 2008, es refereix en una de les seves mesures a la potenciació de "la presència de les entitats de voluntariat als centres educatius com a transmissores dels valors de la comunitat i per contribuir a l'educació en valors dels infants i joves." Alhora, la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya està impulsant la inclusió del voluntariat en la formació acadèmica de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO).

Tanmateix, Barcelona compta amb una àmplia tradició en el terreny associatiu i, com a conseqüència, en el camp del voluntariat. Cal recordar que al nostre país entenem per voluntariat el conjunt de persones que realitzen una prestació voluntària de serveis cívics o socials, sense compensació econòmica i dins del marc d'una organització estable i democràtica sense afany de lucre. **Es tracta d'activitats que han de comportar un compromís d'actuació a favor de la societat i la persona i que alhora es poden estendre a diferents àmbits d'actuació, abraçant així la rica pluralitat del moviment associatiu.** Per aquesta raó tant podem parlar de voluntariat social com de voluntariat comunitari, voluntariat cultural, voluntariat per a la solidaritat internacional o voluntariat ambiental. **Fruït de la forta tradició associativa i altruista de la societat civil de la nostra ciutat, Barcelona ha estat proclamada Capital Europea del Voluntariat 2014.**

La idea força d'aquesta mesura consisteix, doncs, en recollir l'impuls de la voluntat política que hem assenyalat anteriorment, concretada en el PAM i en altres iniciatives, tot prenent com a eix **la família –en tant que subjecte actiu clau en el procés de socialització dels infants-** per, a partir d'aquí, **promoure entre la ciutadania de**

Barcelona una nova modalitat de voluntariat pensada per compartir-la en família.

Cal destacar igualment l'existència d'iniciatives associatives que es desenvolupen en aquest camp i que han de servir d'experiència i punt de referència a l'hora d'implementar aquesta mesura, en especial el projecte de foment del voluntariat en família dels Col·legis Pare Manyanet i Jesús, Maria i Josep de Barcelona.

La mesura *Voluntariat escolar amb les famílies* té característiques d'innovació social: es tracta d'una nova modalitat de voluntariat que es vol desenvolupar en el marc geogràfic d'una gran ciutat europea.

3. OBJECTIUS

L'objectiu general del projecte consisteix en:

Promoure la modalitat de voluntariat en família entre la ciutadania de Barcelona amb la finalitat que esdevingui una eina d'educació en valors i de millora de la cohesió social

Voluntariat escolar amb les famílies és una mesura de formació en valors que vol promoure a la ciutat de Barcelona un nou concepte d'activitats de lleure on **la família cal que actuï en equip per tal de desenvolupar una finalitat comuna: la realització d'accions solidàries** en què cada membre afegeixi la seva disponibilitat i el seu potencial individual amb una voluntat transformadora.

Es tracta de promoure una nova modalitat de voluntariat en què les famílies puguin utilitzar part del seu temps de lleure de forma diferent, realitzant activitats de voluntariat compartides entre tots o bé entre una part dels membres de la unitat familiar (pare i/o mare amb els fills/es; avis i/o àvies amb els néts/es; tiets/es i nebots/es; tots junts, etc.) Els membres de la família que hi col·laborin compartiran així el compromís social del voluntariat a favor d'una societat més justa. L'objectiu és afegir un nou sentit al seu temps de lleure, fer que resulti enriquidor gràcies al procés d'experimentar plegats valors com l'altruisme i la solidaritat a través de vivències

transformadores en benefici dels altres, generant un espai participatiu que permeti reflexionar sobre aquesta nova experiència i alhora serveixi per enfortir els llaços familiars entre les persones que hi participen.

4. ACTIVITATS I ACCIONS

La mesura *Voluntariat escolar amb les famílies* fa referència a:

- Un projecte de temàtica **transversal** que tracta diferents àmbits i permet connectar àrees d'actuació diverses.
- Un projecte **intergeneracional**, amb la participació activa d'infants, adolescents, joves, adults i gent gran.
- Un projecte en **xarxa** que requereix un alt nivell de coordinació i col·laboració entre associacions de diferents tipus i perfils.

A continuació es recull un llistat orientatiu de les iniciatives de voluntariat que es poden desenvolupar:

- **Educació:** és un projecte d'educació en valors, que es pot desenvolupar des de les AMPA, esplais, agrupaments escoltes, etc.
- **Gent gran:** accions de solidaritat envers la gent gran. També es refereix a la possibilitat que la gent gran faci de voluntariat amb els néts i/o a donar suport a determinades activitats escolars (envelliment actiu).
- **Medi ambient i protecció dels animals:** col·laborar amb associacions ecologistes i/o de protecció del medi natural; cooperar amb la Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya; donar suport a la neteja i al control de l'estat dels rius de Catalunya; participar en campanyes de protecció de la Serra de Collserola, activitats de suport al Centre d'Acollida d'Animals de Companyia de Barcelona, etc.
- **Altres col·lectius en situació de risc social:** acció solidària envers persones desfavorides (voluntariat de bancs d'aliments, ...).

- **Acció cívica i comunitària:** voluntariat familiar en activitats o campanyes específiques de caire social, veïnal, comunitari, de cultura popular, etc., organitzades per associacions de barri, de ciutat i/o institucions privades o públiques.

A **nivell metodològic**, la tasca de l'Ajuntament consistirà en promoure la signatura de **convenis de col·laboració amb associacions**, preferentment **amb federacions** i altres entitats de segon o tercer grau, per tal de **fomentar la realització d'activitats que impulsin la modalitat de voluntariat en família**.

5. PARTICIPANTS I ORGANITZACIÓ

Participants

Voluntariat escolar amb les famílies és un projecte transversal liderat per **l'Ajuntament de Barcelona** a través del Comissionat de Participació Ciutadana i Associacionisme, la Tinència de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports, la regidoria de Família, Infància, Usos del Temps i Discapacitats, la regidoria d'Adolescència i Joventut i la regidoria d'Educació i Universitats.

A nivell associatiu, es proposa formalitzar acords amb entitats interessades en el projecte *Voluntariat escolar amb les famílies* mitjançant **convenis de col·laboració**, preferentment **amb federacions** que estiguin relacionades amb el contingut de la mesura, com ara la Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS), la Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes (FAPAC), federacions i moviments juvenils d'educació en el lleure, etc. Caldrà contemplar dins dels acords, l'exigència que es produeixi un bon nivell de coordinació entre les entitats que participin en l'impuls d'aquesta nova modalitat de voluntariat.

D'altra banda, es fomentarà l'establiment de **nodes de referència del voluntariat en família** tant a nivell d'**entitats** com d'**equipaments municipals** per tal que aquests puguin assumir la coordinació i/o dinamització d'aquesta modalitat de voluntariat (**Torre Jussana – Centre de serveis a les associacions**, Voluntaris 2000, etc.).

Alhora, caldrà que hi hagi una massa crítica d'**entitats** disposades a implicar-se fent de **receptores de les famílies voluntàries**.

Organització

Es plantegen diferents orientacions per desenvolupar el projecte a nivell organitzatiu:

- **Entitats receptores de voluntariat.** Implicar **entitats que desenvolupen projectes de voluntariat** (Bancs dels Aliments, Amics de la Gent Gran, Federació Catalana de Voluntariat Social, etc.) **i vulguin comprometre's a rebre "voluntaris en família"**. Es procurarà **establir acords amb federacions disposades a impulsar i coordinar el projecte entre les seves entitats adherides**. Es vetllarà perquè totes les **iniciatives de l'àmbit del voluntariat familiar quedin recollides en convenis de col·laboració amb entitats**.
- **Entitats captadores de voluntariat.** La captació de voluntariat en família es farà a partir del **compromís de les entitats** interessades a promoure aquesta modalitat de voluntariat.
- Tant en el cas de les entitats receptores de voluntariat com en de les captadores, es promourà l'elaboració, per part d'aquestes, de **projectes d'actuació on es pugui desenvolupar el voluntariat en família**.
- **Difusió.** Paral·lelament, des de l'Ajuntament es promocionarà l'acord amb les entitats col·laboradores i **es donarà suport comunicatiu** per incentivar que les famílies s'apunten a les activitats de la modalitat de voluntariat en família. Això s'impulsarà des de: Torre Jussana i altres equipaments municipals interessats; el web de l'Ajuntament; els comptes municipals a les xarxes socials; els projectes i iniciatives municipals actualment en marxa que estiguin relacionats amb la promoció del voluntariat (banc del temps, plans de desenvolupament comunitari, punts JIP "Jove, Informa't i Participa" als instituts; espais web per a joves que continguin bosses de voluntariat i projectes, etc.).
- **Coordinació.** La coordinació general necessària per articular les activitats del projecte *Voluntariat escolar amb les famílies* s'impulsarà des de **Torre Jussana – Centre de serveis a les associacions**. Tanmateix, les **àrees municipals implicades** es coordinaran per acordar a grans trets les **actuacions que, dins de l'àmbit de la mesura, s'hi puguin fer convenis** així com per **avaluar els resultats** dels esmentats convenis en allò que es refereixi a les activitats de *Voluntariat escolar amb les famílies*.

6. CALENDARI

Desembre de 2013 – setembre de 2014

- Acordar els participants municipals implicats en la mesura.
- Consensuar el document de la mesura.
- Aprovació de la mesura.

Octubre de 2014 – desembre de 2015

- Acordar la proposta inicial de participants associatius que podrien col·laborar en el desenvolupament de la mesura.
- Incorporació d'actuacions vinculades a la mesura en els convenis de col·laboració de l'Ajuntament amb les entitats participants.
- Implementació de les actuacions i seguiment dels convenis des de cada sector responsable.
- Avaluació dels resultats del primer any d'implementació de la mesura i propostes de continuïtat.

7. PRESSUPOST I RECURSOS NECESSARIS

La mesura *Voluntariat escolar amb les famílies* és una iniciativa transversal i això suposarà sumar els pressupostos destinats a tal fi per les diferents gerències implicades. Per part del Comissionat de Participació Ciutadana i Associacionisme, es reserva la quantitat de 30.000 euros dins del pressupost executable l'any 2015.

8. AVALUACIÓ

Relació d'indicadors quantitativs i qualitativs que han de permetre obtenir la informació bàsica per valorar el desenvolupament de la mesura i el seu impacte.

Indicadors quantitativs:

- Nombre de convenis en els que s'incorporen actuacions relacionades amb la mesura.
- Nombre d'actuacions realitzades.
- Nombre d'associacions participants (entitats de primer grau; federacions).
- Nombre de famílies participants.
- Nombre de persones individuals participants (pares, mares, fills/es, avis/es, etc.).
- Relació n^o persones/n^o famílies.
- Nombre d'escoles i instituts participants.
- Impacte territorial (participació d'escoles i instituts per districte).

Indicadors qualitativs

- Documentació general exigida als convenis de col·laboració amb les entitats (informes de valoració i/o memòries de les actuacions realitzades).
- Documents d'opinió específics (qüestionaris d'avaluació respostos per persones participants en el projecte; opinions de valoració recollides bé a títol individual, bé mitjançant grups de discussió o altres fórmules de treball en grup, etc.).
- Punts de coincidència entre les valoracions dels impulsors municipals de la mesura i les dels col·laboradors associatius dels convenis.

Barcelona, 16 de setembre de 2014